

Во текот на преговорите за потпишување на охридскиот Рамковен договор предлозите на францускиот експерт за уставно право, Роберт Баден-тер, беа основа за продолжување на политичкиот дијалог за решавање на меѓуетничката криза.

Иако францускиот експерт јавно се спротивстави на идејата за консензуална демократија и за двонационална држава, сепак македонските и албанските лидери различно ги толкуваа неговите предлози, така што Бадентеровиот мировен придонес денес е контрапродуктивен.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Познатиот француски правен експерт Роберт Баден-тер, кој 15 години, како "добар странец", ја следи нашата уставно-правна материја, ги заштити своите гради со македонското државно признание - орденот "8 Септември".

Меѓутоа, никој од актуелните стручњаци по уставно право и политичарите на Р Македонија не одговорија на прашањето зошто тој го доби ова скапоценото признание.

Кој е неговиот минат труд? Дали тоа што ни даде "изим" за Уставот на независна Република Македонија, или формулата за двојно мнозинство, чија практична примена од корен ја промени уставната положба на македонскиот народ? Постојат ли аргументи кои можат да го урнат угледот на ценетиот професор, кој беше критикуван од универзитетските професори во Македонија во текот на 2001, 2002, 2003 и во 2004 година?

Доколку се оценува неговата арбитража при донесувањето на првиот македонски Устав во 1992 г. тогаш на кој начин би се измерил неговиот научен и консултантски труд во дооформувањето на правната структура на Рамковниот договор и создавањето на т.н. Баден-терово мнозинство.

Имено, дали неговата меѓународна консултантска работа од 1992 г. може да се измери, или позитивно да се оцени со придонесот за создавањето на контроверзното Бадентерово мнозинство?

ОРДЕНОТ "8 СЕПТЕМВРИ" Е РЕЗУЛТАТ НА КОНТРОВЕРЗНОСТ

БАДЕНТЕР - "ИНК "ЧЕСЕН" УСТАВО

Оваа правна дилема сè уште е жива, бидејќи многу македонски професори по уставно и меѓународно право беа противници на создавањето и на формулирањето на т.н. Бадентерово правило, кое произлезе под влијание на воениот притисок на поранешните припадници на ОНА, но и со силна меѓународна поддршка.

Истовремено, истите гласници не веруваа дека македонскиот Устав може да се менува под притисок на оружјето, кое очигледно стана принцип или концепт за постигнување одредени геостратешки и територијални интереси. Со тоа се активира прашањето - може ли позитивното арбитражно мислење на францускиот експерт по уставно право од 1992 г. така брзо да биде променето и да се прифати концептот на оружјето. Тоа значи дека со она што Баден-тер го напиша во 1992 г. за првиот македонски Устав, сам себе се негираше со уставните измени предизвикани од Рамковниот договор.

КАКВИ ПРЕДЛОЗИ?

По повод 15 години од усвојувањето на првиот Устав на независна и самостојна Република Македонија, претседателот Бранко Црвенковски му го врачи орденот во Париз.

"Роберт Баден-тер повторно ги понуди своето стручно знаење и огромно

Во 2001 година, на барање на тогашниот претседател на РМ, Борис Трајковски, Роберт Баден-тер ја посети Македонија, со задача да ги објасни предвидените уставни промени и да даде оценка за охридскиот Договор. Баден-тер рече дека е оптимист и дека пратениците ќе гласаат за предвидените промени на Уставот.

"Се обидов да им укажам на пратениците колку е важно да се гласа за Договорот, затоа што постои само уште една алтернатива. Тоа е војна и не верувам дека некој би се определил за тоа", изјави експертот.

животно искуство. Меѓу серијата корисни, правни и политички предлози и совети за надминување на кризата, клучен беше принципот на т.н. двојно мнозинство кое денес, не само во нашата држава, туку многу пошироко е нарекуван според името на господинот Баден-тер", истакна Црвенковски.

"Прекрасното признание кое ми го доделивте секогаш ќе го чувам и со големо задоволство ќе го носам со себе кога ќе доаѓам во Македонија", изјави

АВОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Неодамна, за српските медиуми, Бадентер изјави:

"Ништо не ме наведуваше на употреба на оружје. Бев апсолутно убеден дека можеше да се спаси Југославија и да се избегне трагедијата на народите".

Овој свој став тој го истакнал во разговорот за "СЕНСЕ".

Инаку, тој беше на чело на меѓународната Арбитражна комисија за признавање на републиките на поранешна Југославија (од ноември 1991 до 1992 г.).

експертот Бадентер.

Во своето обраќање македонскиот шеф на државата го истакна големиот придонес на Бадентер во јакнењето на меѓународната положба и угледот на

Инаку, Роберт Бадентер беше претседател на Арбитражната комисија, која го потврди правото на Македонија за независност и меѓународно признавање. Тоа беше исклучително драгоцено време, кое подоцна одредени македонски и странски политичари го згазија, бидејќи отворено се залагаа против неуспешната граѓанска референдумска иницијатива за новата локална територијална поделба на земјава.

БРИСЕЛ "ПАЛИ-ГАСИ"!

Во текот на преговорите за потпишување на Рамковниот договор предложите на францускиот експерт за уставно право, Роберт Бадентер, беа основа за продолжување на политичкиот дијалог за решавање на меѓуетничката криза. Неговата верзија ја туркаа западни дипломати, кои сакаа водата да извира од Брисел, а не во престолнината - Скопје. Во тој момент, поларизираните политички лидери во Македонија, вклу-

придонес денес е контрапродуктивен.

Во ваква ситуација критичарите на Бадентер го сметаат за "инквизитор" на македонската уставна материја или за "чесен" професор, кој ја извршувал мисијата за нечији туѓи интереси. Правната стапица, која пред неколку години тој ни ја достави на "тацна", денес само го продлабочува јазот во меѓуетничките односи меѓу Албанците и Македонците. Имено, Бадентеровото мнозинство се претвори во инструмент за промовирање на консензуалната демократија и федерализирање на Република Македонија.

"Ниеден договор не може да се постигне без компромис, а тоа подразбира отстапки", изјави во 2001 година експертот.

"Рамковниот договор, кој предвидува промени на Уставот, ги содржи основните принципи кои ги поставив и тие доминираат во усвоениот документ. Разгледувајќи го прифатениот Договор, добив чувство дека сум коавтор на сценариото, иако моето име не се спомнува. Мислам дека со овој Договор ќе се постигне напредок", истакна францускиот уставотворец, кој зад себе остави "крвави последици во Македонија".

Според него, Договорот кој го потпишаа тогашните четворица лидери, содржи елементи кои постојат во современата европска демократија.

"Актуелна карактеристика на Европа е компромисот, што значи дека никаков договор не може да се постигне без компромис. Компромисот значи отстапки", потенцираше Бадентер, додавајќи дека во Договорот е ставен акцент на локалната демократија, механизмот за двојно гласање, со кој се заштитуваат правата на припадниците на заедниците, принципот на недискриминација и на еднакво присуство на сите граѓани во државните органи.

Тогаш Бадентер упорно потенцираше дека Договорот не содржи елементи на консензуална демократија и дека механизмот на двојно гласање предвидува само заштита на заедниците. Но, денес практиката го демантира.

"Во Договорот има елементи кои до крај не се разгледани како, на пример, изборните закони на локално ниво и начинот на утврдување на општинскиот совет. Во една локална демократија е потребно стабилно мнозинство, во спротивно таа не може да функционира, а во градскиот совет треба да бидат застапени сите заедници", истакнуваше некогаш Бадентер.

ВИЗИТОР" ИЛИ РЕФОРМАТОР!?

Македонија во меѓународната заедница на самите почетоци од нашата независност кога го започнувавме процесот на меѓународното признавање.

"Десет години подоцна, во ситуација кога Македонија беше соочена се сериозна внатрешна криза и голема меѓуетничка недоверба, Роберт Бадентер повторно го понуди своето стручно знаење, со правни и политички предлози и совети за надминување на кризата меѓу кои клучен беше принципот на т.н. двојно мнозинство", изјави Црвенковски.

Тој додал дека сега, без овие механизми низ кои се градат политичкиот и меѓуетничкиот консензус за најбитните современи прашања и предизвици во Македонија, не можат да се замислат без примената на ова начело.

Како што истакнал Црвенковски, моделот на функционална мултиетничка демократија, кој е воспоставен и се практикува во Македонија, и Рамковниот договор се поврзуваат со господинот Бадентер.

чувајќи ги и ексалбанските претставници и потписници на Договорот, Арбен Џафери и Имер Имери, ги прифатија тезите на Бадентер, односно на Брисел, кој патем, да потсетиме, денес се соочува со слична криза. Македонските лидери, со ширум отворени раце, го прифатија меѓународното посредништво и толкувањето на предложите на Бадентер, односно во определувањето на "разумната рамка на имплементацијата на тие предлози во согласност со европските стандарди". Успешната посредничка мисија на Џејмс Пердју, специјалниот американски пратеник, и на Франсоа Леотар, специјалниот пратеник на ЕУ, го внесоа документот на Бадентер, кој се сведува на предлози за проширување на локалната демократија. Но, иако францускиот експерт јавно се спротивстави на идејата за консензуална демократија и за двонационална држава, сепак македонските и албанските лидери различно ги толкуваа неговите предлози, така што Бадентеровиот мировен

ИСПРАТИ СМС КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина*: POD 075XXXXX каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.

2. Таа ќе добие анонимна порака со прашање - што би сакала да добие за подарок.

3. Почекај го нејзиниот одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ *со празно место, како во примерот

ИСПРАТИ СМС НА 075 14 14 42 20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За толкување на твојот сон испрати СМС порака со следната содржина: SON помни Толкувањето го добиваш веднаш.

*со празно место како во примерот